Vroege signalering van taalproblemen: eerder signaleren, eerder ondersteunen

Elke Arts[1], Wendy Bliekendaal[2], Kelly van den Born-Blackstone[1], Inge van Dijke[2], Iris Duinmeijer[3], Luisa de Heer[3], Margreet Langereis[4], Annette Scheper[1], Heleen van der Vlerk[4], Lierin de Wael[3], Yasmina el Yaakoubi[3]

[1]Kentalis [2]Auris [3] NSDSK; [4] Pento

Introductie

Hoe eerder kinderen met taalproblemen worden herkend, hoe eerder zij passende hulp kunnen krijgen. Met de huidige screeningsvormen kunnen we taalproblemen al vanaf 2 jaar opsporen. Als een kind op de leeftijd van 2 jaar bijvoorbeeld nog geen tweewoord-uitingen maakt, is er een grotere kans dat er sprake is van een taalontwikkelingsstoornis (TOS). Maar zijn er voor het tweede jaar ook al signalen van taalproblemen? In het project Vroeg-TOS wordt dit onderzocht bij kinderen met een familiair risico op TOS. Dit betekent dat een oudere broer of zus van de kinderen die we onderzochten een diagnose (vermoeden van) TOS heeft. We onderzoeken of de jongere broertjes of zusjes de **communicatieve mijlpalen onder de 2 jaar** leeftijdsadequaat behalen, en of deze mijlpalen voorspellend zijn voor de latere spraak- en taalvaardigheid.

Methode – Participanten en tijdlijn

In totaal willen we **50 ouders** werven. Minstens één van hun kinderen heeft een diagnose (vermoeden van) TOS én ze hebben een jonger kind tussen de 6 en 20 maanden. Afhankelijk van de startleeftijd van het jongere kind, vult de ouder de online vragenlijst 1, 2, of 3 keer in: rond 6 maanden, rond 12 maanden en rond 18 maanden. Als hun jongere kind vier jaar is, nemen we nogmaals contact op om te achterhalen hoe de taalontwikkeling verloopt en of er een diagnose (vermoeden van) TOS is gesteld.

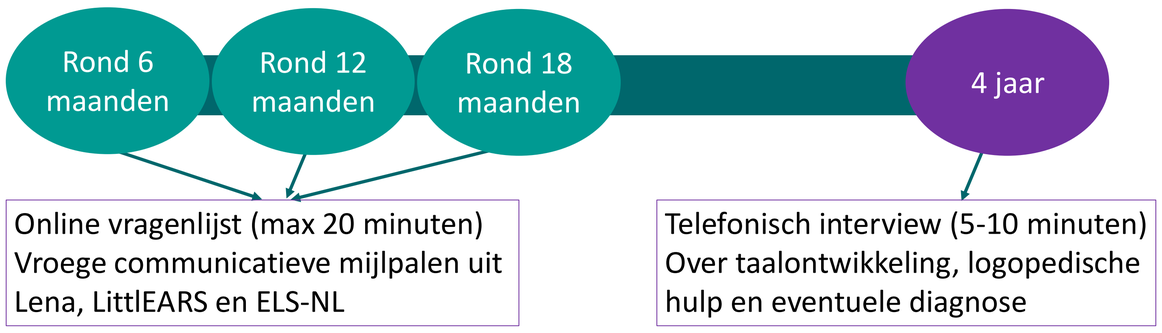

Methode - vragenlijsten

De vragenlijsten bestaan uit de volgende onderdelen: achtergrondvragen, **LENA Developmental snapshot** (Gilkerson et al., 2017), **LEESPQ-NL** (De Raeve et al., 2021) en de **ELS-NL** (Bochane et al., 2021). Niet alle items uit alle instrumenten zijn gebruikt in verband met overlap en verwerving op latere leeftijd dan doelgroep.

Achtergrondvragen, o.a.:
- Opleidingsniveau
- Migratieachtergrond
- TOS in de familie
- Geboortedatum kind
- Gehoor van kind

Vragen over communicatie, o.a.:
- Klankontwikkeling
- Gezamenlijke interactie
- Receptieve taalontwikkeling
- Expressieve taalontwikkeling

Voorbeeldvragen:

“Maakt je kind geluidjes als reactie op jouw glimlach of stem?”
“Herhaalt je kind spontaan woorden die hij/zij heeft gehoord in een gesprek?”
“Kan jouw kind iets aanwijzen dat je noemt?”

Eerste indruk

- Tot nu toe doen er **27 kinderen** met familiair risico op TOS mee aan het onderzoek.
- De gemiddelde leeftijd van de kinderen is **15,5 maanden** (5 – 26 maanden) .

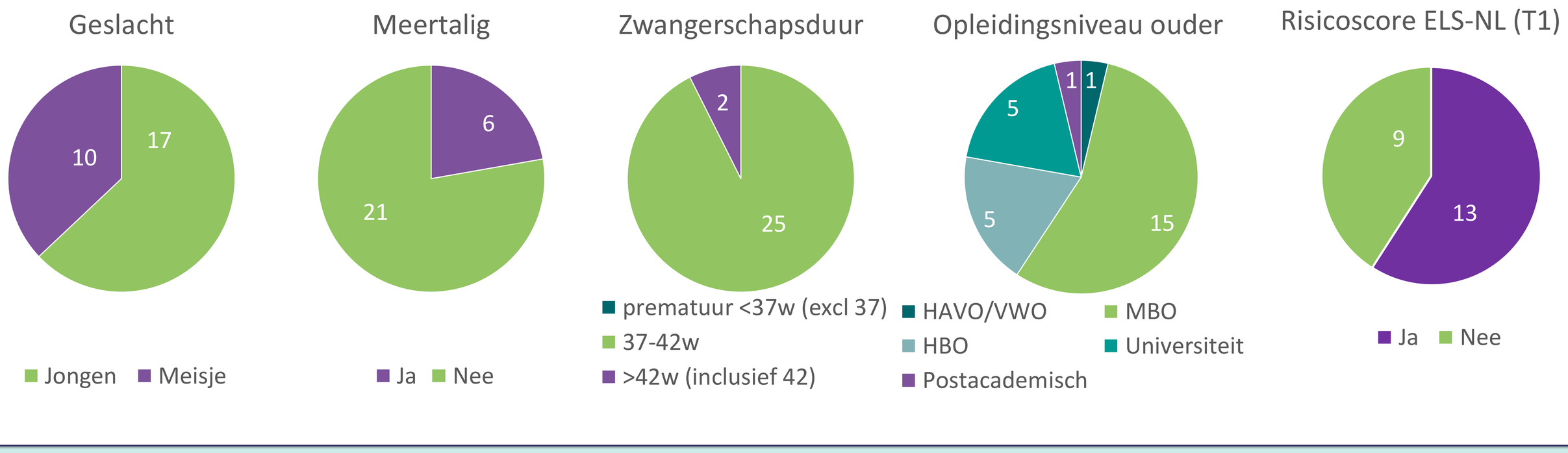

Vervolg van het onderzoek

De komende maanden worden er meer kinderen geworven. Dit doen we via de TOS-behandelgroepen van de aangesloten zorgorganisaties. Ook werven we ouders via sociale media. Onze resultaten vergelijken we met referentiedata van de ELS-NL (Bochane et al., 2021) en de LDS uit het Baby2020-onderzoek. Vanaf 2028 nemen we opnieuw contact op met de ouders als de kinderen 4 jaar zijn. We willen dan weten hoe de taalontwikkeling is verlopen en of het jongere kind een diagnose (vermoeden) TOS heeft gekregen. Met die informatie bekijken we of er vroege talige en communicatieve mijlpalen zijn die deze kinderen later behalen.

deelkracht.
expertise | auditief | communicatief

Meer informatie en link naar de vragenlijst

